

החיוויאי בשטח, הנחשים במתח

כל שדה שזה עתה נחרש הוא עבורו ארוחת חינם. אין נחש בתפריט? לא נורא, גם מכרסמים קטנים יחזירו אותו לשמיים על בטן מלאה. מופע הזלילה של החיוויאי – עכשיו בשדות הדרום // יגאל צור

חיווי הנחשים "חיואי" בארמית – נלש

עיס גדול נהזק עם כנפיים ארוכות ורחבות

חוקר הציפורים שאמח דהאמשה

צילומים: יגאל צור

הם מזהים את הטרף מגובה של 300 ואף 400 מטר, צוללים לעבר הנחש והורגים אותו במכה אחת בראש

אצל החיוויאים) נועדו להגנה מפני הכשת נחשים, בנוסף לנגודני ארס הנחשים בהם מצויד העוף. אבל ההגנה הטובה ביותר של החיוויאי היא מהירות התקפה שלו, שאינה מותירה לנחש כל סיכוי. לחיוויאים יש כושר ראייה מופלא והם מזהים את הטרף כבר מגובה 300 ואף 400 מטר. או אז הם צוללים לעבר הטרף והורגים אותו במכה אחת בראש. החיוויאי "שלנו", אנב, הודרה כבן 5 שנים ושקל כמעט קילו וחצי. טבעת זיהוי הוצמדה לרגלו וסימון בצבע אדום נמרח על החלק הפנימי של הכנף הבהירה שלו. עם שחרורו לחיפשו הוא תג מעלינו פעם, פעמיים – ונעלם.

שמשמעותה נחש – המזון הטוערף עליו. כל חיוויאי זולל כשלושה נחשים ביום, אם כי יש עוד מטעמים החביבים עליו. ער היום היה נהוג לחשוב שכמעט כל הארוחות של החיוויאי הן על טהרת הנחשים, אבל במסגרת תצפיות המחקר שלו גילה דהאמשה שבארץ הוא ניזון גם ממכרסמים. זו הסיבה שהחיוויאים אוהבים מאוד את הטרקטורים החורשים בשדות: המחרישה השפשת את מאות חורי המכרסמים בארמה ומומינה את העופות חרי העין לארחה רשנה כשיטת אכול ככל יכולתך. והכל חינם, ואין צורך להשאיר טיפ.

עוד גילה דהאמשה שכעוד שבועים ידוע שהחיוויאים מעופפים רק בזוגות, הרי שבשארל הם דואים בקבוצות גדולות, בעקבות המזון. בסיוור שלנו נראתה להקה של 17 חיוויאים והסדריר ידע לספר כי כבר זכה לראות להקה בת 90 פרטים. ההתקבצות עוזרת להם ככל הנראה באיתור מזון ובמעקב אחר ה"מטעדות" הנפתחות בפניהם בזו אחר זו – השרות הנחרשים. בקיפור, אחר מגלה את הטרקטור וכל השאר אומרים לו תודה ויורדים לפתח שולחן.

צולל מגובה 300 מטר

נגודנים לארס

אחד הדברים הבולטים שראינו בחיוויאי "שלנו", זה שנלכד לצורך סימון, היה הקשקשים שעל רגליו והספרים הקצרים שלו, השונים מאוד מאלה של דורסים אחרים. לבו, למשל, יש ספרים מעוקלים וגדולים. הספרים של החיוויאי קצרים מכיוון שהוא צריך לתקוע אותם בטרף גדול כמו ארנבת או חוגלה, אלא ללכוד נחש או מכרסם. הקשקשים על הרגליים ומופיעים רק

י שערב בימים אלה ליד השרות שזה עתה נחרשו בדרום הארץ, כדאי שירום את עיניו מעלה מעלה ואולי ילכוד את אחד ממפראות הטבע היפים יותר בשמיים שלנו: להקות של "חיוויאי הנחשים" הארוכות למזון טרי בין הרגבים שזה עתה פילחה המחרישה. אחד המקומות החביבים על העופות הדורסים המיוחרים האלה הוא האזור שבין צומת פלוגות ללכיש ובית גוברין, אבל ניתן לראות אותם, כמעטם האצילי, גם במקומות אחרים בדרום. הנראה מרהיב. חיוויאי הנחשים, ציפור נדירה בחלטה, מרבה להיחשף לעין דווקא בשמי ישראל. "חוקר נולד", סיוור של החברה להגנת הטבע בהדרכת חוקר הציפורים, היכיה עד כמה זה נכון, אחרי התכנסות, יצאנו לדרך לכיוון צומת פלוגות. קצת אחרי קריית גת שברנו מרחה לכיוון בית גוברין. ברך הסתין לנו חוקר הציפורים סאלה דהאמשה.

לא היינו צורכים לתפוש רבה: ממש מולנו, מעבר לכביש, נראה טרקטור בשדה – כשמעליו התלהקות ראשונה של המישה חיוויאים. פנינו בטור ממושמע לעבר חורשת אקליפטוס קטנה ושם היכנה הפתעת הבוקר: מתוך שק הוצא חיוויאי שנלכד באותו בוקר למטרת סימון ואל דאגה, הוא שוחרר אחר כך. המפגש עם העוף היורס עורר התרגשות רבה בקרב הילדים בקבוצה, ולא פחות אצל המבוגרים. התיכת ציפור החיוויאי הוא עיט גדול ובהוד עם כנפיים ארוכות רחבות. בארץ הוא חולף מצוי וחורף נדיר מאוד. החיוויאי מגיע לישראל בתקופת הקיץ ודוגר בעיקר בצפון הארץ ובמרכז. שמו של החיוויאי בא מהמילה הארמית "חיואי",

ועוד בעקבות ציפורים

סיוור "חוקר נולד" של החברה להגנת הטבע מומלצים לא רק לחובבי ציפורים מושבעים, גם לילדים וסתם מתעניינים יתחברו אליהם בהתרגשות. בחודש הקרוב מתוכננים כמה סיוורים מודרכים בנושאי ציפורים ברחבי הארץ:

- 26 באוגוסט: בעקבות נידות הסתיו בכדיכות הדגים של מעגן מיכאל.
- 9 בספטמבר: נודדים ומולשים בעיז הגדולה תל אביב.
- 9 בספטמבר: מפגש בתחנה לחקר הציפורים בירושלים עם ציפורי השיד החוזרות העירה בשוף הסתיו. התוכנית כוללת טיבוע ציפורים.
- 16 ו' 23 בספטמבר: הנדידה הגדולה של הדורסים באזור ראש הנעין.
- לפרטים מלאים והרשמה לסיוורים: טלעבע, 03-6388688.